

Andries Stellema

Andries Stellema is geboren op 25 mei 1921 in Sneek. Hij was de zoon van Andries Stellema en Tettje Kooii, Hij had twee oudere broers Dirk (1917) en Jan (1920) en een zus Wietske (1918).

Ze verhuisden in 1924 van Sneek naar Grouw waar Andries opgroeide, aan het water en tussen de weilanden. Zijn vader was bedrijfsleider van de houtfabriek aldaar. In de recessie (1934) ging het slecht met de fabriek en trok het gezin naar het westen en kwam terecht in Hilversum.

Andries miste het buiten zijn vreselijk en werd daarom scout bij groep 5 de Hilfertheemgroep in Hilversum. Het scout zijn en zijn deelname aan de Wereld Jamboree in 1937 noemde hij later als één van de mooiste periodes uit zijn leven. In juni 1938 werd hij apl bij de houtduivenpatrouille. Andries haalde zijn erkenning als vaandrig (scoutsleiding) in 1940.

Hij wilde direct bij het uitbreken van de oorlog actief worden in het verzet en is door zijn hopman, Hendrikus Knoppers, gevraagd om boodschappen over te gaan brengen. Bij één van die opdrachten begin '41 is Andries verraden en van huis opgehaald. Hij heeft gevangen gezeten in Utrecht, maar doordat hij niets losliet, is hij na 2 weken vrijgelaten.

Hij moest toen even niet opvallen en ging aan de slag als elektrotechnicus bij Philips Hilversum. Hij had in '37 bij Philips zijn diploma tot elektrotechnicus behaald. Hij werkte op de ontwikkelafdeling en hij en zijn collega's konden de nieuwe apparatuur dusdanig saboteren, dat deze het niet deed of heel snel kapotging. Toen hij daar ook in de gaten liep, werd hij overgeplaatst naar Philips Eindhoven, naar het lab. Daar ontwikkelden ze apparatuur voor de Duitsers in Noord-Afrika. Andries zei na de oorlog: "Dat is natuurlijk nooit afgekomen".

Eind '42, begin '43 kwam hij weer terug in Hilversum. Andries was in de oorlog actief bij de atletiekclub GAC in Hilversum. Toen hij net terug was uit Eindhoven leerde hij daar Irene Thérèse Lopes Dias kennen. Haar vader was wethouder David Lopes Dias, die ook actief was in het verzet en op dat moment al gevangen genomen was. Ook Irene en haar zussen waren actief in het verzet. Irene was koerierster.

Andries werd na terugkomst in Hilversum gevraagd door Eli Millenaar van de verzetsgroep "Piet". Hij kende hem via Scouting, net als Gé Verheul van de Heideparkgroep, die ook actief was bij deze verzetsgroep. Hij heeft verschillende verzetsacties uitgevoerd in deze tijd:

- Bonkaart kantoren overvallen en bonkaarten stelen.
- De Noorderkerk in Hilversum had een legaal (toegestaan door de Duitsers) winkeltje en mocht daarom in Noord Nederland voedsel halen. Ze namen altijd meer mee dan gezegd werd en dat werd opgeslagen bij drie gezinnen in Hilversum, de kelder van Andries' ouderlijk huis was er één van. Dit voedsel was voor de gezinnen die onderduikers hadden.
- Andries ging met een paar maten in Duitse (gestolen) uniformen bij boeren, die met de Duitsers samenwerkte, langs om daar eten te vorderen.
- In Duits uniform hielden ze mensen aan en vorderen ze de fietsen, die dan voor de koeriersdienst bestemd waren.
- De verzetsgroep heeft een zender geïnstalleerd in de Noorderkerk in Hilversum. De zoons van koster Schouten zaten in hun verzetsgroep. Andries had leren seinen bij Scouting. Hij en nog iemand telegrafeerde boodschappen naar Engeland vanuit de kerktoren. Twee koerierster stonden dan in de kerk als schoonmaaksters en als er onraad was, gingen zij met de zinken emmer gooien. Degene die seinde moest dan het plateau van waaraf hij uitzond met apparatuur en zichzelf omhoog trekken. Het is twee keer nodig geweest maar de zendpost is nooit ontdekt.
- In '44 hebben heeft de verzetsgroep de spoorbaan richting Amersfoort opgeblazen. Andries kon vanuit zijn dakraam de ontploffing zien en vertelde dit verhaal aan zijn dochter toen ze als padvindster zijn rugzak meekreeg, "daar heb ik het dynamiet in vervoerd, waarmee we de Duitsers hebben dwarsgezetten.

De broer van Andries, Jan Stellema, was ook actief in de andere verzetsgroep. Jan en Andries woonden beiden nog thuis en wisten vaak waar de andere mee bezig was. Dat was een gevaar, maar ook een voordeel. Hun moeder werd ziek en overleed eind '43 en hun vader steunde zijn zoons. Andries had in de kelder van het ouderlijk huis een voedselopslag en Jan had in hun schuurtje een wapenvoorraad.

Toen Andries met paar anderen fietsen aan het vorderen was, waarschuwde Jan hen voor gevaar. Hij kwam langs wandelen met zijn vriendinnetje Bep en zei tegen zijn broer. "Jullie moeten stoppen, want iets verderop staat een echte Duitse patrouille en daar komt nu geen fiets meer, dit loopt in de gaten". Ze zijn toen ook direct opgehouden.

Het verzet had een blokhut bij de Lage Vuursche, het Beukenwoud. Die blokhut is gebouwd door een aantal scouts die bij de twee verzetsgroepen hoorden. Ze hebben er in de oorlog ook nog een Engelse piloot laten schuilen.

Andries en Irene kregen twee kinderen, die ook actief werden binnen Scouting. Toen zijn dochter Nynke lid werd van de Kiowagroep in Hilversum, is Andries ook actief geworden bij deze groep. Als vervend watersporter zorgde hij ervoor dat er vletten kwamen in de groep en hij had er verschillende functies.

De verzetsmensen bleven elkaar ontmoeten op de 4 mei herdenking in Hilversum en organiseerden vanaf 1975 tot eind begin jaren '90 jaarlijks een reünie. Ze hebben op persoonlijk verzoek van Prins Bernhard het Verzetshedenkingskruis aangevraagd, welke Prins Bernhard zelf in het Hilversumse stadhuis, is komen uitreiken. Andries werd ook actief op landelijk niveau bij Scouting. Hij zat in de Nautisch technische commissie en begeleide onder andere de bouw van Scoutcentrum Harderhaven in Zeewolde. Hij ontving bij de opening, waar hij beschermheer Prins Claus mocht rondleiden, het gouden waarderingsteken van Scouting Nederland. Samen met zijn vrouw en dochters was hij actief

op het Nawaka, het vierjaarlijkse waterkamp van Scouting Nederland. Ook kwam hij op voor de belangen van Scouting als afvaardigde in het Plassenschap van Loosdrecht.

Andries is overleden op 30 december 2017 in Huizen.

Meer informatie

[Registratie Andries Stellema op 25 mei 1921 te Sneek » Open Archieven](#)

Weest Paraat januari 1941

[Irene Thérèse Lopes Dias : Family tree by herediasittig - Geneanet](#)

[Scouting Hilfertheem – 1e Hilversumsche Groep – Scouting Hilversum](#)

[ALG-DIS-BOEK-Vincent-Meys-Zwervend-langs-het-Spoor-1979.pdf \(oudbruin.org\)](#)

[Verzetshedenkingskruis \(geni.com\)](#)

Persoonlijk verhaal van zijn dochter Nynke Tempelaar-Stellema, januari 2021

Logboek troepraad Hilvertheemgroep okt 1937-4 okt 1940, archief Reizend Scoutingmuseum

Foto: Andries op de Wereld Jamboree 1937

Foto: Andries en Irene bij hun verloving in juni '45

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.